

עורכים היכרות

כאמור, תפילת העמידה עומדת במרכז כל אחת מתפילות היום והשנה. כאשר דיברו חז"ל על "תפילה", כוונתם הייתה אך ורק לתפילת העמידה.

יונתן: וואו, איזו תפילה ארוכה זו תפילת העמידה. ספרתי כמה ברכות יש בה - 19 ברכות! למה צריך כל כך הרבה? קשה להתרכז בתפילה ארוכה כל כך...

נועה: אני מסכימה, אבל ברור לי שהחכמים לא האריכו סתם. אולי הם פשוט רצו להזכיר בתפילה כמה שיותר נושאים?

יונתן: למה כולם צריכים להגיד את כל הברכות? כל אחד יכול לומר רק את מה שמתאים לו.

נועה: אני חושבת שהנוהג הזה מבטא את הרעיון שכולם מתפללים על כולם.

1

מבנה התפילה

בתפילת העמידה שלושה חלקים:

בחלק הראשון - שלוש ברכות **שבח** לאלוהים.

בחלק השני - שלוש-עשרה ברכות **בקשה** (בקשות למגוון של צרכים פרטיים ולאומיים).

ובחלק השלישי - שלוש ברכות **הודיה ושבח**.

בגלל חשיבותה, דרך אמירתה של תפילת העמידה מיוחדת במינה: יש לאומרה בלחש, בעמידה וברגליים צמודות זו לזו (על פי אחת הדעות, כדי להידמות למלאכים). בכמה מקומות מילות התפילה מלוות בתנועות גוף כמו כפיפה קדימה וצעדים לאחור ולפנים.

בעמודים הבאים מוצגת תפילת העמידה ולצדה משימות, מלאו אותן במחברת.

משירות

1 מצאו בתפילת העמידה ברכות היכולות להתאים לכל אחד מן המקרים שברשימה (העתיקו למחברת את מספר המקרה וכתבו לידו את שם הברכה המתאימה):

1. אמו של יואב אושפזה בבית החולים לצורך ניתוח.
2. לדנה יש מבחן חשוב במתמטיקה.
3. אביו של איתי פוטר מעבודתו.
4. גאיה מתחרטת שפגעה בליך.
5. אסף מקווה שקבוצתו תנצח במשחק.
6. עופרי רוצה שהדודים שלה מקנדה יעלו לארץ.

2 אילו הייתם צריכים לבחור רק שלוש מן הברכות המופיעות בתפילה, אילו מהן הייתם בוחרים?

ז. ברכת הגאולה

ראה נא בענינינו וריבה ריבנו,
וגאלנו גאלה שלמה מהרה למען שמך
כי אל גואל חזק אתה.
ברוך אתה ה', גואל ישראל.

בברכה זו אפשר להזכיר שמות של חולים מסוימים ולהתפלל עליהם.

ח. ברכת הרפואה

רפאנו ה' ונרפא
הושיענו ונושעה
כי תהלתנו אתה,

נוסח עדות המזרח
והעלה ארוכה ומרפא לכל
תחלואינו ולכל מכאובינו
ולכל מכותינו כי אל רופא
רחמן ונאמן אתה.
ברוך אתה ה',
רופא חולי עמו ישראל.

נוסח ספרד
והעלה ארוכה ורפואה שלמה
לכל מכותינו, כי אל מלך רופא
נאמן ורחמן אתה.
ברוך אתה ה',
רופא חולי עמו ישראל.

ט. ברכת השנים

בקשה זו לברכה ביבול מייצגת בקשה כללית להצלחה כלכלית.

ברך עלינו, ה' אלהינו, את השנה הזאת
ואת כל מיני תבואתה לטובה
בקוץ ותן ברכה
בחורף ותן טל ומטר לברכה

נוסח אשכנז
על פני האדמה ושבענו מטובה
וברך שנתנו פשנים הטובות.
ברוך אתה ה', מברך השנים.

נוסח ספרד
על פני האדמה ושבענו מטובה
וברך שנתנו פשנים
הטובות לברכה,
כי אל טוב ומטיב אתה
ומברך השנים.
ברוך אתה ה', מברך השנים.

י. ברכת קיבוץ גלויות

תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גלותינו,
וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו.
ברוך אתה ה', מקבץ נדחי עמו ישראל.

יא. ברכת המשפט

השיכה שופטינו ככראשונה, ויועצינו ככתחלה,
והסר ממנו יגון ואנחה
ומלך עלינו מהרה אתה ה' לברך בחסד וברחמים,
בצדק ובמשפט.
ברוך אתה ה', מלך אוהב צדקה ומשפט.

נוסח תפילת העמידה

ה', שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.
(תהלים, פרק נ"א פסוק י"ז)

התפילה פותחת בשלוש ברכות שבח:

א. ברכת אבות

ברכה שמשבחים בה את האלוהים על שהוא זוכר את חסדי האבות שבזכותם גם אנו זוכים לטובה.

ב. ברכת גבורות

ברכה שמזכירים בה את גבורת אלוהים ואת מעשיו בעולם, ובהם גם הורדת הגשם והטל, על פי העונה.

ג. קדושת השם

ברכה שמזכירים בה את קדושת האלוהים.

אחרי ברכות אלו, באות 13 ברכות המציגות בקשות:

ד. ברכת הרעת

אתה חונן ורחום לאדם רעת ומלמד לאנוש בינה.
חננו מאתך חכמה בינה ורעת.
ברוך אתה ה', חונן הרעת.

ה. ברכת התשובה

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך
והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.
ברוך אתה ה', הרוצה בתשובה.

ו. ברכת הסליחה

סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו
כי אל טוב וסלח אתה.
ברוך אתה ה', חונן המרבה לסלח.

טז. ברכת שומע תפילה

אָב הַרְחֵמְךָ, שְׁמַע קוֹלֵנוּ, ה' אֱלֹהֵינוּ,
חוֹס וְרַחֵם עָלֵינוּ,
וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ,
כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים אַתָּה,
וּמִלְפָּנֶיךָ מִלְכֵנוּ רִיקָם אֵל תִּשְׁיבֵנוּ,
חַנּוּן וְעַנּוּן וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ,
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה ה', שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

בכרחה זו אפשר להוסיף בקשות אישיות.

התפילה מסתיימת בשלוש ברכות שבה והודיה:

יז. ברכת העבודה

ברכה שמבקשים בה שייבנה בית המקדש ותתחדש העבודה בו.

יח. ברכת הודאה

ברכה שבה מודים לאלוהים על כל חסדיו.

יט. ברכת השלום

תפילה לאלוהים שיביא שלום על ישראל.

2

משימות מסכמות

1 בתפילה בקשות פרטיות ובקשות לאומיות. מהן הבקשות הפרטיות? מהן הבקשות הלאומיות? מדוע לדעתכם יש צורך בשני הסוגים?

2 האם מצאתם בתפילת העמידה בקשות דומות לבקשות שכתבתם אתם בתחילת היחידה ולאחר קריאת הקומיקס? אם כן, העתיקו את המילים הראשונות של הברכה לצד התפילה שלכם.

נועה: אני שמחה שהעמקנו יותר בתפילה. כשאני מבינה את כל המילים ומכירה את הפרטים, אני מבינה יותר גם למה היא חשובה כל כך. מעניין, אצלי קרה דווקא תהליך הפוך - עכשיו, כשאני מבין את משמעות המילים, התפילה כבר לא נראית לי "קדושה" ו"רוחנית" כל כך, אלא יותר כמו מעין "רשימת מכולת" של בקשות. קצת חבל, לא?

יב. ברכת המינים

ברכה זו מאוחרת משאר הברכות בתפילת העמידה. היא מזכירה את המינים - כלומר אנשים הכופרים בתורת אלוהים, את המלשינים - אנשים שהיו מלשינים על אחיהם היהודים לשלטון הזר, ואויבים למיניהם.

וְלִמְלַשְׁיָנִים אֵל תְּהִי תִקְוָה,
וְכָל הַמֵּינִים כְּרָגַע יֵאבְדוּ
וְכָל אוֹיְבֵי עַמְּךָ מִהֲרָה יִכְרְתוּ,
וְהַזֹּרִים מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר וְתִמְגַּר
וְתִכְלֵם וְתִשְׁפִּילֵם וְתִכְנִיעֵם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה ה', שׁוֹכֵר אוֹיְבִים וּמְכַנִּיעַ זָרִים.

יג. ברכת הצדיקים

ברכה זו מזכירה כמה סוגים של אנשים: צדיקים - רודפי צדק, חסידים - הפועלים בחסד, זקנים - בעלי חכמה, מנהיגים, סופרים - תלמידי חכמים יודעי התורה. הברכה מבקשת מאלוהים שירחם עליהם וגם עלינו.

עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים,
וְעַל זְקֵנֵי שְׂאֵרִית עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל,
וְעַל פְּלִיטַת בֵּית סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַלֵינוּ,
יְהִמוּ נָא רַחֲמֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ.
וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת,
וְשִׁים חֲלֻקְנוּ עִמָּהֶם,
וְלַעוֹלָם לֹא נִבּוֹשׁ כִּי כָךְ בִּטְחָנוּ
וְעַל חֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת וּבְתִמִּים נִשְׁעַנְנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה ה', מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לַצְּדִיקִים.

יד. ברכת ירושלים

ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכן בתוכה כאשר דברת, ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם, וכסא דוד עכרך מהרה לתוכה תכין. ברוך אתה ה', בונה ירושלים.

טו. ברכת הישועה

בברכה זו מבקשים את בואו של משיח בן דוד.

אֵת צִמַח דָּוִד עֲבָדְךָ מִהֲרָה תִצְמַח,
וְקִרְנוֹ תִרְוַח בִּישׁוּעָתְךָ,
כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם.
בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְצַמֵּחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה.